

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ІНСТАГРАМ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПІДЛІТКАМ

USING THE INSTAGRAM SOCIAL NETWORK IN THE PROCESS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO TEENAGERS

Діджиталізація навчального процесу – важливий елемент роботи вчителя у сьогоденні. Вона дозволяє, не дивлячись ні на які обставини, підтримувати зв'язок з учнями і створює умови для безперервності навчального процесу. Крім того, використання сучасних технологічних надбань допомагає зробити навчання різноманітним, ввести нові, недоступні без цього форми, а також допомогти оволодіти навичками цифрової грамотності та критичного мислення (яке стосується пошуку та обробки інформації), необхідними для подальшого життя, яке ми вже не можемо уявити без сучасних технологій. Говорячи про використання новітніх технологій у навчанні, не можна оминути тему соціальних мереж, які стали своєрідною площадкою для самовираження користувачів. Майже всі ми кожен день користуємось їхніми сервісами, щоб дізнатись про новини з різних сфер життя, розважитись, дізнатись щось цікаве або створити свої унікальні дописи на хвилюючі нас теми. Практика показала, що ці платформи прекрасно підходять і для навчання, пропонуючи нам фото- та відеоматеріали до конкретних тем. Подібні мережі є свого роду звичним місцем для «мешкання» підлітків, а тому не потрібно витрачати зайвий час на пояснення, як функціонує додаток і які можливості є у його користувачів – а це економить учбовий час для виконання більш конкретних і важливих завдань.

Соціальна мережа Інстаграм, що стала доступною для завантаження у 2010 році, теж може стати ресурсом, що виступить як допоміжний інструмент у засвоєнні знань. Його головна перевага – наявність коротких, але змістовних та зручних форматів, які не потребують довгої підготовки для створення та можуть стати в нагоді для тих, хто немає багато часу на занурення в навчання. Іншими словами, ті обмеження, що пропонує мережа, стають її перевагами у створенні чітких та зрозумілих критеріїв завдань.

Ключові слова: мережа Інстаграм, вивчення іноземних мов, тічєрграм, інстадослідження, соціальні мережі у навчанні.

Digitization of the educational process is an important element of a teacher's work today. It allows, regardless of the circumstances, to maintain contact with students and creates conditions for the continuity of the educational process. In addition, the use of modern technological assets helps to diversify learning, introduce new, unattainable forms, as well as help master the skills of digital literacy and critical thinking (which refers to the search and processing of information) necessary for further life, which we can no longer imagine without modern technologies.

Speaking about the use of the latest technologies in education, one cannot ignore the topic of social networks, which have become a kind of platform for self-expression of users. Almost all of us use their services every day to learn about news from various areas of life, have fun, learn something interesting, or create our own unique posts on topics that concern us. Practice has shown that these platforms are also great for teaching, offering us photo and video materials for specific topics. Such networks are a kind of familiar place for teenagers to "live", so there is no need to spend extra time on explaining how the application works and what capabilities its users have – and this saves learning time for more specific and important tasks.

The social network Instagram, which became available for download in 2010, can also become a resource that will act as an auxiliary tool in the assimilation of knowledge. Its main advantage is the presence of short, but meaningful and convenient formats that do not require long preparation for creation and can be useful for those who do not have much time to immerse themselves in learning. In other words, the limitations offered by the network become its advantages in creating clear and understandable task criteria.

Key words: Instagram network, learning foreign languages, teachergram, instaresearch, social network in learning process.

УДК 378.147:811.111(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.1.9>

Гнатишева О.О.,
викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного
університету міського господарства
імені О.М. Бекетова

Гаврилова О.В.,
ст. викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного
університету міського господарства
імені О.М. Бекетова

Постановка проблеми. Використання соціальних мереж як інструменту навчальної діяльності вже давно не є чимось новим: вони можуть служити і своєрідною бібліотекою знань, де легко знайти потрібний матеріал, і засобом для створення проектних та творчих робіт учнів. Однак, що стосується саме Інстаграму, публікації з розбором його функціоналу для вчителів та учнів починаються десь з 2017 року, хоча існує він набагато довше. Це можна пояснити певним скепсісом як серед тих, хто викладає мову, так і серед тих, хто її вивчає, щодо реальної ефективності цієї мережі

як повноцінного джерела, а не лише найпростішого набору ілюстрованих матеріалів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Не дивлячись на популярність соціальних мереж в цілому, небагато вчених приділяють увагу використанню саме Інстаграму у якості засобу, що підніме інтерес до вивчення іноземних мов, зокрема їх практичного використання у соціальних мережах. Сама по собі тема почала глибоко розроблятися відносно недавно, тому в даній роботі розглянуті свіжі публікації таких вчених, як Г. Ресьярді, Д. Рей та А. Савіні, що дають практичні поради

щодо практичного використання у навчанні форматів цієї соцмережі, а також експеримент колективу вчених-індонезійців стосовно впровадження форматів Інстаграму у відриві від самого застосування для покращення навичок говоріння в учнів.

Виділення невирішених частин проблеми.

Враховуючи усе сказане вище, а також загальний інтерес до використання соцмереж у якості платформ для вивчення іноземних мов, ми можемо сказати, що робіт, присвячених даній мережі, написано відносно небагато, і кожна з них чіпляється за конкретний, необхідний саме йому аспект (говоріння, вчительські сторінки, відеоформат тощо). Це дослідження має на меті узагальнити усі доступні способи використання функціоналу Інстаграму, які можуть бути цікаві підліткової аудиторії, для якомога більшого урізноманітнення навчального процесу.

Мета цієї статті – розібрати доцільність використання соціальної мережі Інстаграм як засобу вивчення іноземних мов підлітками та представити конкретні способи його інтеграції у навчальний процес.

Виклад основного матеріалу. Якщо розглядати використання соціальних мереж у якості інструменту для мотивації учнів, це здається більш ніж логічним кроком – звісно, у епоху цифрової глобалізації люди різних вікових груп і особливо молодь охоче користуються різними додатками для спілкування. Але само собою виникає питання: чому треба взяти до уваги Інстаграм – соціальну мережу, стереотипне уявлення про яку складається із фото їжі, безкінечних селфі та різних атрибутів успішного життя, якими вихваляються користувачі?

По-перше, треба почати зі статистики. За даними 2022 року, 73 відсотків опитаних у віці від 15 до 17 років хоча б раз у житті мали обліковий запис у Інстаграмі (статистика трохи молодшої групи, 12–13, вказує на 48 відсотків) [1]. Отже, воно є достатньо популярним серед цільової вікової групи учнів. По-друге, функціональні можливості цієї соціальної мережі виходять за рамки звичайної публікації фотографій. Навіть беручи до уваги лише фото у якості ілюстративного матеріалу, ми маємо достатній ліміт текстових символів, або додати до нього пояснення, а також можемо використовувати галерею зображень у якості слайдів.

По-третє, Інстаграм є мобільним додатком, зручним для завантаження, а це означає, що йому легко приділити час у будь-якому місці, коли у користувача є вільна хвилинка. Крім того, у додатку доступні такі функції, як створення історій, запис коротких відео Reels, створення опитувань з варіантами відповідей та миттєві реакції на публікацію у особисті повідомлення [2]. Додайте до цього зрозумілий інтерфейс та можливості з легкістю редагувати матеріал прямо у додатку – і ми отримуємо

гнучкий інструмент, який підходить як для ведення особистих сторінок для спілкування, так і для більш серйозних речей, таких як бізнес і освіта.

Переходимо до практичної частини нашого дослідження – що саме можна робити на платформі Інстаграм для досягнення кращих навчальних результатів? Одним із ефективних комплексних методів його використання є так званий «тічєр-грам» – сторінка, власником та автором контенту якої є вчитель або викладач. Вчений Г. Рєсьєрді у своєму дослідженні показує приклади декількох таких сторінок та робить висновок, що за кожної з них стежать більше мільйона користувачів – а це, у свою чергу, означає, що кожен раз, коли вчитель поширює дописи, їх одночасно можуть переглядати кілька сотень тисяч підписників [3, с. 157].

Стилі викладання та способи подачі матеріалу залежать тільки від цільової аудиторії та особистих вподобань вчителя, але, проглянувши такі сторінки, ми можемо виділити найбільш популярні формати. Головною особливістю цієї платформи є можливість щоденної подачі матеріалу у лаконічних формах, що підтримує інтерес користувачів між виходом великих постів, дає змогу подавати матеріалу дозовано та сприяє кращому запам'ятовуванню. Серед популярних щоденних форматів можна виділити наступні:

– «слово дня», публікація сторіз з поясненням одного слова, ілюстративним матеріалом до нього та прикладами його використання. Формат може трохи видозмінюватись («вираз дня», «ідіома дня» тощо) або містити декілька слів на одну тематику («кольори», «Різдво» тощо);

– «квіз дня», запитання формату «А чи В» з різної тематики (лексика, граматики, соціокультурна компетенція), відповідь на який публікується трохи згодом вже в наступних сторіз. Цей інструмент є корисним і для самого вчителя, бо таким чином можна подивитись статистику правильних та неправильних відповідей у процентному форматі та використовувати ці дані для підбору найбільш актуальних тем для обговорення;

– більш розширений варіант тестів множинного вибору, де може бути до чотирьох варіантів відповіді. Їх можна використовувати і як превью нової теми, що буде опублікована у подальшому пості, і як перевірку знань в кінці теми для самоконтролю користувачів;

– короткі відео Reels у різноманітних форматах: поздоровлення з поточними святами іноземною мовою, короткий ілюстративний відеоматеріал (фрази з фільмів та серіалів, відео за участю самого вчителя, документальні кадри, пов'язані з історичною подією країни мови, що вивчається тощо). Таким чином вчитель намагається вивести мову за рамки вправ підручника та надати рекомендації для подальшого занурення у мовне середовище.

Тематика основних публікацій теж може бути різноманітна: є облікові записи, які знімають короткі відео та презентують особливості мови через гумор, а є ті, що схилиються до більш академічного викладення матеріалу у текстах дописів. Тим не менш, Інстаграм дає усім бажаним простір для ілюстративності, зворотного зв'язку та швидких щоденних форматів, які не забирають багато часу на підготовку та виконання. Користувачі можуть у будь-який момент звернутись до цих сторінок та вивчати матеріал у своєму темпі. Крім того, образ діджиталізованого вчителя, який вміло користується сучасними інформаційними форматами, не лише додає інтересу до вивчення предмету, а й робить його більш «своїм» у колі учнів-підлітків, піднімаючи авторитет.

Якщо вчитель хоче користуватись вже створеним контентом, не маючи достатньо часу чи мотивації для ведення персональних сторінок, Д. Рей пропонує звернутись до жанру коротких віршів. Він зазначає, що читати автентичні вірші для учнів може бути неймовірно складно через специфічні культурні метафори та лексику, а більш легкі вірші, що існують у англомовній літературі, спрямовані своїм змістом на дітей і не будуть цікаві підліткам [4]. Тому використання у процесі навчання таких акаунтів, як Atticus Poetry, Ruby Karur або Tyler Knott, дозволяє обирати матеріал з коротких (інколи маючих лише пару речень, що вміщуються у поетичну строфу) віршів зі зрозумілою лексикою, доповнених ілюстративним матеріалом. Плюсом використання римованих текстів є легкість їх запам'ятовування, що, вкупі з близькими та зрозумілими для підлітків темами, стануть у нагоді при підготовці занять.

Проектні та творчі роботи різного рівня складності – теж прекрасний спосіб урізноманітнити перебіг навчальних занять, використовуючи актуальні технології та медіа. Серед найпростіших – хештег #captionthis, що пропонує користувачам придумати найоригінальніший підпис до фото, а також подивитись, які ідеї вже були висунуті іншими людьми. Публічні сторінки популярних зірок музики, кіно чи спорту можна використовувати як теми для обговорення чи дебатів і залишати там коментарі до публікацій (попередньо переконавшись у правильності їх написання). Формати актуальних мемів – теж простір для творчості, адже обмеженість форми змусить учнів подумати, які самі слова можна використати для вираження ідеї за їх допомогою. Головне – підібрати дійсно актуальний формат, який буде свіжим та поширеним, інакше завдання не зможе викликати в учнях потрібний ентузіазм.

Більш активні форми проектних робіт потребують використання особистих сторінок учнів або вчителя, але для них не потрібно створювати повноцінний «тічгерам». Завантажити картинку

до тематики, що вивчається, та попросити студентів записати аудіо чи відео з їх використанням (опис картинки, зв'язна історія, коментарі до фото, вибір чогось одного із аргументацією тощо) може урізноманітнити виконання усних завдань. Короткі відео можна використати, щоб записати домашнє завдання в усному форматі, тренуючи таким чином навички аудіювання – або записати ті частини уроку, що можуть знадобитись учням для виконання домашнього завдання.

Ще одна з таких активних творчих форм, запропонована А. Савіні, носить назву «інстодослідження». Фактично, це своєрідна пошукова робота, яка може бути задана різними функціями цього застосунку. Наприклад, за допомогою відео або історії можна задати тему для обговорення, а задачею учнів буде знайти та презентувати матеріал за нею. Можливо також спонукати учнів до діяльності за допомогою хештегів, які прийдуть їм на допомогу у пошуках інформації з потрібної теми. Дослідження може стосуватись не тільки відтворенню фактичної, більш-менш однозначної інформації, а й особистих думок користувачів мережі. Учні отримують проблемне питання формату «як ваші друзі/знаменитості/люди взагалі ставляться до X» і пробують скласти загальне враження або статистику своїх пошуків відповідей – у формі доповіді, презентації або навіть поста у соціальній мережі [5]. Такі форми роботи розвивають не лише мовлення, а й критичне мислення, уміння шукати та відфільтровувати інформацію, робити її аналіз та узагальнення, що дає учням навички, важливі як під час навчання, так і у дорослому житті взагалі.

На думку колективу вчених з Індонезії (К. Мутіара, С. Марманто, С. Супрійяді), використання соціальної мережі Інстаграм може значно поліпшити навички говоріння учнів, з якими буває важко працювати у класі через боязнь помилитись або, навпаки, через намагання говорити дуже швидко, не відслідковуючи правильність мовлення [6, с. 307–308]. Створення дописів та коментарів у соціальній мережі, по-перше, є звичним актом комунікації для підлітків, а по-друге, спонукає їх вкладати більше зусиль у створення та редагування тексту перед його відправкою у публічний простір. У якості можливих способів використання мережі вони пропонують використовувати не стільки сам додаток, скільки завдання, що максимально імітують діяльність людини всередині цієї соціальної мережі:

формат 15-тисекундного мовлення: люди в Інстаграм зазвичай діляться поточними думками, використовуючи формат коротких сторіз. Цей же самий ліміт можливо використати під час занять, роздав учням теми, на підготовку до яких у них буде мінімум часу. Їх задача – побачити питання та дати на нього спонтанну коротку відповідь, як би вони відреагували на це в реальному житті;

формат 60-тисекундного мовлення: відеопости у мережі теж обмежені певним проміжком часу, тож цей ліміт теж буде зручним для говоріння. Його можна збільшувати, але при цьому залишати розуміння, що «відео» буде так само нарізане на фрагменти до 60 секунд у довжину, отже треба встигнути закруглити думку, перш ніж переходити до другої частини;

міні-щоденник: приділити декілька днів на виконання цього завдання за допомогою сторіз, пам'ятаючи про те, що вони будуть видимі лише 24 години. Учні не завжди бажають виділяти на це місце на своїх персональних сторінках, а тому вчитель може надати їм доступ для окремого облікового запису, де вони будуть залишати записи завдань.

Отже, використовуючи як саму мережу Інстаграм, так і її формати у процесі вивчення іноземних мов, можливо суттєво урізноманітнити формати творчих та розмовних завдань, перевірки засвоєного матеріалу та поглиблення вивчених тем, а також підібрати матеріали для використання у якості ілюстрації того чи іншого мовного аспекту.

Висновки. Соцмережі давно перестали бути для суспільства чимось, що живе у відриві від реального життя – навпроти, вони не тільки відображають його через призму завантажених матеріалів їх користувачів, але й впливають на світогляд тих, хто ці матеріали передивляється. Використання іноземної мови в них – спосіб розширити свою аудиторію, знайти нових людей для спілкування, а також отримати нові джерела інформації з певних тем, тому їх інтеграція у систему вивчення іноземних мов є логічним продовженням їх використання у повсякденному житті.

Використовуючи зручний та різноманітний функціонал цієї соцмережі, вчитель може як самостійно створювати потрібний учбовий контент

(пре-тестування, презентація матеріалу, перевірка знань тощо), так і надавати учням можливість самовираження – або за допомогою створення свого матеріалу за заданими темами, або за допомогою використання звичних форматів Інстаграму у навчальному процесі.

Популярність серед підліткової аудиторії, зрозумілість та зручність у використанні, різноманітність форматів роботи та зв'язок з реальним життям – ось основні плюси інтеграції цієї соцмережі у процес навчання іноземним мовам. Звичайно, вона не може замінити інші популярні інструменти та методики, але є непоганим доповненням та способом урізноманітнення уроків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Teens, Social Media and Technology 2022. URL: <https://www.pewresearch.org/internet/2022/08/10/teens-social-media-and-technology-2022> (дата звернення: 1.02.22)
2. Our features help you express yourself and connect with the people you love. URL: <https://about.instagram.com/features> (дата звернення: 1.02.22)
3. Herman Resyardi. Teachergrams: A New Trend of Teaching and Learning English. *IDEAS Journal of Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*, Volume 8, Number 1, June 2020. P. 154–163 .
4. Dhritiman Ray. Picture Perfect! 6 Fun Ways to Learn English with Instagram. URL: <https://www.fluentu.com/blog/english/learn-english-instagram/> (дата звернення: 3.02.22)
5. Agustina Savini. 8 Ideas of Using Instagram. URL: <https://www.cambridge.org/elt/blog/2017/05/04/8-ideas-using-instagram> (дата звернення: 2.02.22)
6. Kharisma Mutiara, Sri Marmanto, Slamet Supriyadi. Embracing Students' Self Confidence: Bringing Instagram Into English Speaking Classroom, Why Not? *Jurnal Prakarsa Paedagogia*, Vol. 4 No. 2, Desember 2021, P. 304–314